

HISTORISK TIDSKRIFT
(Sweden)

129:3, 2009

Replik till Thomas Kaiserfeld

Av Andreas Åkerlund

Jag vill tacka Thomas Kaiserfeld för hans synpunkter på min artikel i *Historisk tidskrift* 129:1. Jag kan inte göra annat än att hålla med honom i sak och be om ursäkt för att ha uttryckt mig otydligt. Det var inte min avsikt att antyda att det inte skulle ha genomförts någon forskning överhuvudtaget om de svenska universiteten eller om den svenska forskningspolitiken under perioden 1930–50. Den forskningen är, precis som Kaiserfeld skriver, mycket omfattande, och jag borde ha hänvisat till den. Förutom de forskare som nämns i Kaiserfelds inlägg – vars arbeten främst kan hänföras till teknik- och naturvetenskapernas historia – kunde även Håkan Gunneriussons avhandling om historieämnets interna stridigheter under perioden ha nämnts.¹

Däremot ställer jag mig frågande till Kaiserfelds slutkläm där jag har svårt att förstå det bakomliggande resonemanget. Menar han att en möjlig förklaring till att vetenskapshistoriker inte tar till sig den forskning som finns om nazismen på de svenska universiteten är att denna forskning inte berör innehållet i forskning och undervisning?

Jag hoppas att det inte förhåller sig på det sättet, eftersom ett sådant förhållningssätt skulle visa på just en sådan olycklig åtskillnad mellan vetenskapen och nazismen som ideologi som jag påtalade i min artikel. En sociologiskt inriktad, kritisk vetenskapshistoria måste, åtminstone enligt min uppfattning, intressera sig även för universiteten i ett socialt sammanhang – alltså även för andra företeelser än enbart forskning och undervisning. Att undersöka hur dessa båda områden – det sociala sammanhanget å ena sidan och forskning och undervisning å den andra – påverkar varandra, ser jag som den stora utmaningen när det gäller att studera förhållandet mellan vetenskap och nazism.

Jag tror inte att Kaiserfeld skulle säga emot mig i detta. Jag uppfattar det snarare som att han ger uttryck för ett liknande tankesätt i genmålets sista mening. Uppmaningen att läsa in sig på båda forskningslägena kan jag inte annat än ställa mig bakom. En sådan inläsning syftar inte bara till att bedöma om dessa forskningslägen står i beröring med varandra eller inte utan är också nödvändig eftersom man inte kommer åt förhållandet mellan vetenskap och nazism utan att ta del av båda typerna av forskning.

1. Håkan Gunneriusson, *Det historiska fältet: svensk historievetenskap från 1920-tal till 1957* (Uppsala 2002).